

V.l.n.r.: Johan van der Zee, Siebe Homminga en Louis le Roy. Zij stapelen stenen in de Le Roy tuin. De tuin is gebouwd op het puin van de afgebroken Hervormde kerk in centrum Heerenveen. Foto Peter Wouda

‘Le Roy tuin meer dan alleen stapelen’

In De Verdieping gaat Jurjen K. van der Hoek met zijn gesprekspartner de diepte in. Zo beschrijft hij de achtergrond van wat hem of haar bezighoudt in zijn of haar leven en werk, passie en hobby. Ditmaal: de Stichting Tijd met bestuurslid Peter Wouda uit Heerenveen.

HEERENVEEN

De Le Roy tuin is gebouwd op het puin van de afgebroken Hervormde kerk in centrum Heerenveen. Een religieus fundament onder een filosofische gedachte. De tuin is ooit bedacht en aangelegd om mensen te betrekken bij een generatief proces, de symbiose tussen cultuur en natuur. De buurtbewoners zullen stenen stapelen in wat de eerste eco-kathedraal van Nederland ging worden. Maar de gemeente bepaalde anders, nu een halve eeuw geleden. De plantsoendienst snoeide er de eerste jaren. De tuin groeide gaandeweg af van de idee van bedenker Louis le Roy. In 2001 is de Stichting TIJD opgericht, om het werk waaraan Le Roy begonnen is in de

eeuwen door te zetten. Met de gemeente Heerenveen is een contract van 100 jaar aangegaan, de kunstenaar raakt opnieuw betrokken en werpt zich op zijn kunstwerk. Elf jaar later overlijdt Le Roy, maar stenen worden nog voortdurend en met veel enthousiasme gestapeld. De eco-kathedraal ontstaat in de voortdurende tijd, een proces dat eeuwig tot in lengte van dagen.

Manier van leven

Voor Peter Wouda is het een manier van leven. Iedere dag bezoekt hij de tuinen in Heerenveen of is hij bezig aan de eco-kathedraal van Mildam. Hij werkte met Le Roy en leerde van hem. „Le Roy zei, de mens van nu

werkt op korte termijn en is de lange termijn uit het oog verloren. In zijn filosofie is er geen grens aan de tijd. Na deze volgt een nieuwe. Het werken gaat door, van hand tot hand. De voortgang overstijgt de grenzen van de mens.”

Le Roy was een kunstenaar, maar de eco-kathedraal is geen kunst, het is gestapelde steen. Het is een kunstwerk in de zin dat het door mensen wordt gemaakt, het is een creatieve bezigheid.

‘De natuur reageert op ons’

„Het is meer dan stapelen. We verzamelen de afgevallen bladeren, zaaien, plaatsen vruchtbomen en halen tuinen leeg van gesloopte huizen in de wijk. Regelmatig doneren mensen een rozen-

perkje of andere planten. Biodiversiteit en complexiteit, dat zijn sleutelwoorden in deze gedachte. Wij weten niet hoe de natuur werkt, daarom moeten we samenwerken. De natuur reageert op wat wij doen. Geef het de tijd en ga er niet met een graafmachine doorheen. Natuur is geen netjes aangelegde tuin met hier en daar een struik en veel zwarte grond. Laat het toeval meespelen zodat de natuur de cultuur overwoekert. De stenen van eerst zie je nu niet meer.”

‘Eindeloos in de tijd’

Een samenwerking tussen mens, dier en plant en dat eindeloos in de tijd. Er is geen einddoel, geen blauwdruk. De basisregels passen op twee

velletjes papier. „Wat Louis heeft gedaan en de stapelingen die wij nu doen, zijn op den duur niet meer te herkennen. Wij zijn

slechts radertjes in de tijd. We verleggen een steen, just another brick in the wall.”

Jurjen K. van der Hoek

Op verzoek van de gemeente Heerenveen en in samenspraak met de Stichting TIJD zijn in augustus 2018 informatiebordjes geplaatst in de Le Roy tuin. Er wordt uitgelegd dat het betreden ervan op eigen risico is en dat het klimmen op de bouwwerken niet is toegestaan. Ook wordt uitgelegd wat een ecokathedraal is. Foto NDC Mediagroep